

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ ТА ІНДЕКСІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКХ ЗВ'ЯЗКІВ

Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка, ефективність залучення в світовий поділ праці, можливості модернізації на цій основі національної економіки. Залучення іноземного капіталу є одним із вагомих інструментів підвищення зростання економіки України. Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у січні-вересні 2017 року складають 259,5 млрд. грн., що на 20,7 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 року [1].

Від ефективної інвестиційної політики залежать перспективи структурної перебудови економіки, розвиток пріоритетних секторів економіки, приватного бізнесу, завоювання міжнародних ринків національним товаровиробником та ін. Вагоме місце у розв'язанні задачі стимулювання інвестиційних процесів відводиться податковій системі країни. Питання, що стоїть перед Україною як потенційного реципієнта в глобалізаційному просторі ринків інвестиційних потоків є вибір ефективних інструментів податкового навантаження на бізнес з іноземним капіталом. Адже інвестора, в першу чергу, цікавить не розвиток держави чи підвищення рівня населення, а рівень захисту його прав та можливість примноження інвестованого капіталу.

Дефініція «інвестиційний клімат» дозволяє визначити систему орієнтирів, у межах якої відбувається процес інвестування, і на основі цього позначити напрями ефективного використання інвестицій. Такими орієнтирами є: стан економіки країни, рівень стабільності законодавчої бази, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури, стан фінансово-кредитної системи та інвестиційного ринку, інвестиційна активність населення та інші фактори [2].

Інвестиційний клімат держави – це сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. Сприятливий інвестиційний клімат має захистити інвестора від інвестиційних ризиків (непередбачених фінансових втрат капіталу та доходів) [3]. Сукупність інвестиційних ризиків всебічно характеризує інвестиційний клімат від несприятливого до сприятливого.

До параметрів інвестиційного клімату відносяться: природні ресурси і стан економіки; якість робочої сили; рівень розвитку і доступність об'єктів інфраструктури; політична стабільність і передбачуваність; макроекономічна стабільність; якість державного управління; рівень дотримання законності і правопорядку; захист прав власності; обов'язковість партнерів при виконання контрактів; якість податкової системи і рівень податкового тягара; якість банківської системи, доступність кредитування; відвертість економіки, правила торгівлі із зарубіжними країнами; адміністративні, технічні, інформаційні й інші бар'єри виходу на ринок; рівень монополізму в економіці; стан державного боргу; державне управління і економічна політика; інтелектуальна власність;

злочинність і корупція; валютна і торгова політика; політика місцевих властей; відмінності в інвестиційному кліматі для місцевих і іноземних інвесторів [3].

На даний момент одним з сильних дестабілізуючих параметрів в Україні є незавершеність і нестійкість українського законодавства за іноземними інвестиціями.

У даний час економіки багатьох країн характеризуються наявністю великих державних зовнішніх і внутрішніх боргів, й Україна не є виключенням. Жодна держава не обходиться без запозичення грошових ресурсів на фінансових ринках шляхом проведення державних внутрішніх позик, які виступають в якості ефективного інструменту подолання обмеженості податкових надходжень до бюджету та ефективного проведення грошово-кредитної політики. Однак інвестори, обираючи об'єкт для спрямування фінансових ресурсів, бажають мати інформацію про рівень його інвестиційної привабливості. Зробити висновок щодо інвестиційної привабливості країни, у якій перебуває інвестиційний об'єкт, можна на основі міжнародних рейтингів та індексів.

Економічні індекси і рейтинги інвестиційного клімату країн, на відміну від фондових і кредитних індексів, визначаються як різноманітними рейтинговими й аналітичними агентствами, так і міжнародними організаціями – ООН, Світовим Банком, Європейським банком реконструкції та розвитку тощо. Основними незалежними суб'єктами, що здатні проаналізувати ситуацію на світовому ринку інвестицій, є рейтингові агентства.

У табл. 1 наведено результати оцінювання економічного та соціального розвитку України міжнародними рейтинговими агентствами у період з 2013 по 2017 роки.

Таблиця 1

Результати оцінювання економічного та соціального розвитку України міжнародними рейтинговими агентствами

Рейтингове агентство	Основний рейтинг (індекс)	Прогноз для України (значення за роками)				
		2013	2014	2015	2016	2017
Moody's	Суверенний рейтинг країни	Baa	Baa	Ca	Caа2	Caа3
Standard and Poor's	Довгостроковий рейтинг за зобов'язаннями в національній валюті	CCC	CC	C	B-	B-
Fitch	Довгостроковий рейтинг дефолту емітента в національній валюті	CCC	CC	C	B-	B-

Дані міжнародних агентств та рейтингів свідчать про те, що для України притаманним є сприятливий інвестиційний клімат і наша країна може вважатись інвестиційно привабливою, однак, при динамічному аналізі цього показника виявляється тенденція до нестабільності його значення.

За повідомленням рейтингового агентства Standard & Poor's, присвоєний прогноз «Стабільний» відображає відносно низький рівень державного боргу і значні природні та людські ресурси цієї країни і в той же час волатильну, недостатньо стабільну економіку, хоча й з позитивним прогнозом. Зниження рейтингів відображає думку S&P про те, що Україна відчуватиме значні потреби в зовнішньому фінансуванні в 2017 році та й надалі, а також матиме невизначені перспективи щодо забезпечення достатнього фінансування в іноземній валюті. У той же час Moody's прогнозує рівень української економіки на рівні, який характеризується труднощами з виплатами за борговими зобов'язаннями та можливості України залежать від сприятливих економічних умов. Крім того, існує деяка розбіжність у результатах оцінювання рівня інвестиційної привабливості різними агентствами щодо

прогнозів, що викликає сумніви та нерозуміння у інвесторів при прийнятті ними інвестиційних рішень.

Проведений аналіз дав змогу виявити, що важливу роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни відіграє рівень її інвестиційної діяльності. Так, було досліджено інвестиційний клімат України на основі результатів прогнозів міжнародних рейтингових агентств. Доведено, що незадовільний стан фінансового забезпечення країни потребує пошуку та залучення фінансових ресурсів із-за кордону, які дозволять покрити дефіцит у внутрішніх ресурсах, сприятимуть прискоренню євроінтеграційних процесів і підвищенню зовнішньоекономічної активності.

Список джерел:

1. Дука А. П. *Теорія і практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посіб.* / А. П. Дука. – К. : Каравела, 2008. – 246 с.
2. *Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].* – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Кухленко О. П. *Будівельний комплекс в умовах нової інвестиційної політики* / О. П. Кухленко // *Економіка України.* – 2006. – № 12. – С. 35-41.